

Kommunstyrelsen

Ånge kommuns yttrande avseende avgränsningssamråd för vindkraftspark Spångberget i Ånge kommun

Sammanfattning

Ånge kommun tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter i samband med avgränsningssamrådet och lämnar i korthet synpunkter inom följande område:

- Delaktighet, transparens och värdebeholdning lokalt är av yttersta vikt
- Ånge kommuns översiktsplan är vägledande
- Närheten till naturreservat Helvetetsbrännan gör att särskild hänsyn bör tas
- Ljud, ljus och iskast – påverkan på människor i närområdet
- Visualisering av påverkan på landskapsbilden
- Rivningsarbete

Om ärendet

RWE Renewables Sweden AB (RWE) undersöker möjligheterna för att uppföra och driva en vindpark öster om Spångberget i Ånge kommun, Västernorrlands län. Den planerade vindparken är tillståndspliktig enligt 9 kap. miljöbalken. Det innebär att ansökan om tillstånd ska föregås av ett avgränsningssamråd och att en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska tas fram.

Samrådet avser etablering, drift och avveckling av maximalt 39 vindkraftverk, vardera med en maximal totalhöjd om 270 meter. Samrådet innefattar även förberedande markarbeten såsom nedtagning av skog, schaktning och eventuell sprängning samt följdverksamheter till vindparken i form av anläggande av vägar, kranuppställningsplatser, logistiktor, vändplaner, internt elnät och transformatorstation.

Samrådets syfte är att informera myndigheter, enskilda och den allmänhet som kan antas bli berörd av verksamheten om det planerade projektet. Det ska även på ett övergripande plan redogöras för de miljöeffekter som den planerade verksamheten bedöms kunna ge upphov till. I kommande MKB fördjupas beskrivningarna av miljöeffekterna och dess konsekvenser bedöms.

Ett fysiskt samrådsmöte hölls i Ånge den 4 juni 2024 där Ånge kommun och Länsstyrelsen Västernorrland var inbjudna. Från Ånge kommun deltog Mats Gustafsson, Mathias Sundin och Emilia Rapp.

Skriftliga synpunkter kopplade till avgränsningssamrådet ska vara RWE, genom uppdragsgivare Tyréns, tillhanda senast 8 augusti 2024.

Yttrande

Ånge kommun tackar för inbjudan till avgränsningssamrådet och möjligheten att lämna skriftliga synpunkter.

Den 22 mars 2024 vann Ånge kommuns nya översiktsplan lagakraft. Översiktsplanen har föregåtts av ett gediget arbete och kan idag agera vägledande för de etableringar som planeras i kommunen. Utöver detta så fortsätter delaktighet, transparens och lokal värdebehållning att vara viktiga parametrar för Ånge kommun och något som vi fortsätter framhålla som centrala framgångsfaktorer i alla former av etableringsprocesser.

Ånge kommun ser positivt på investeringar och etableringar som bidrar till en positiv utveckling av samhället.

Vindkraft är en viktig del i omställningen till förnybara energikällor och ett led i att nå målet att all elproduktion skall vara förnybar år 2040. Med god tillgång till grön energi är Ånge kommun en attraktiv kommun för större etableringar av annan verksamhet än elproduktion. Inledningsvis vill Ånge kommun understryka vikten av att en utbyggnad sker på ett hållbart sätt – miljömässigt, socialt och ekonomiskt – sett ur både långt och kort perspektiv.

Delaktighet, transparens och värdebehållning lokalt är av yttersta vikt

För att etablera vindkraft på ett socialt hållbart sätt i Ånge kommun är det särskilt viktigt att kommunikation och dialog under hela processen är tydlig och omfattar en bred inkludering av i synnerhet närboende, föreningsliv och näringsliv men också övriga invånare och offentliga organisationer.

Ånge kommun ser det som mycket angeläget ur ett hållbarhetsperspektiv att verksamhetsutövaren utarbetar metoder och strategier för att öka deltagande och inkludering i vindkraftsutbyggnadens alla faser; i det tidiga skedet, i byggskedet och senare under driftsfasen. Ånge kommun ser gärna att RWE redan i anslutning till ansökningsprocessen utarbetar en plan för detta i samråd med Ånge kommun. Förslagsvis baseras planen på de tidigare erfarenheterna från vindkraftsetablering i kommunen samt guiden om Deltagandeprocesser kring vindkraftsprojekt framtagna av Uppsala universitet Campus Gotland och Länsstyrelsen i Gotlands län (Mels, Scholler och Liljenfeldt, 2020). Fler skrifter och organisationer finns tillgängliga som stöd för att utarbeta den här typen av planer.

Samrådsområdet om 3 kilometer för direkt berörda är tillräckliga enligt miljöbalken. Ånge kommun bedömer att RWE kommer vara behjälpta på längre sikt om detta samrådsområde informellt utökas till ett större område. Ju fler som känner delaktighet och upplever transparens, desto enklare kan processen framgent att bli.

Ånge kommun delar resultaten av utredningen *Värdet av vinden – Kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)* men i väntan på nationell reglering så kan och bör RWE ta ansvar för att utredningens förslag implementeras.

Ånge kommuns översiktsplan är vägledande

Det planerade området ligger i det översiktsplanen anger som skogsbygd.

Kommunens skogsbygd är djup och vidsträckt. Här ryms skogsbruk, besöksnäring och näringsliv sida vid sida med enstaka bebyggelse. Skogen tar stor plats i Ånge och är en resurs som är viktig att värna och utveckla.

Skogsbygden omfattar både storskaliga obebyggda områden långt från kulturbygden och skogsområden i attraktiva sjölandskap där inslaget av bebyggelse och aktiviteter är större. Skogsbruk och vindkraft är de primära näringarna. Även rennärning bedrivs periodvis i stora delar av kommunens skogsbygd. Marken kan även ses som en resurs för framtida utveckling och etableringar av annat slag. Här finns även platser för friluftsliv, naturturism, jakt och fiske.

- Fragmentering av stora skogs- och naturområden ska undvikas, med hänsyn till förutsättningar för skogsbruk, kulturmiljövärden, ekosystemtjänster och biologisk mångfald.
- Verksamhetsutveckling av mer omfattande och transportintensivt slag bör lokaliseras i närhet av de större transportstråken.
- I anslutning till befintliga byar kan det finnas potential för nya bostäder och fritidsboenden, ta stöd av utvecklingsinriktning och kommunövergripande riktlinjer för att välja hållbara lokaliseringar.
- Större vindkraftsetableringar tillåts endast efter att de utretts i avvägning mot andra långsiktiga intressen. Inom följande avstånd från bostäder och tätorter föreslås vindkraft inte tillåtas, även om övriga kriterier uppfylls:
  - Bebyggda hus: 2 km
  - Obebyggda bostadshus (till exempel fritidshus): 1 km
  - Tätorter och mindre orter med samlad bebyggelse: 4 km

Till stöd för ovanstående vägledning finns i planeringsunderlaget i den digitala kartan buffertzoner för orterna i ett kartsikt som kan studeras tillsammans med markanvändningskartan. Buffertzonerna för enskilda bostadshus bedöms vara mer föränderliga över tid och måste därför tas fram utifrån det aktuella läget vid planering för en ny etablering. Om förändringar sker under miljöprövningens och tillstyrkansprocessens gång får en avvägning göras kring hur detta ska beaktas, vindkraftverken måste dock i alla sammanhang hålla ett sådant avstånd att riktlinjer för hälsa och säkerhet uppfylls.

Närheten till naturreservat Helvetetsbrännan gör att särskild hänsyn bör tas

Det planerade området ligger i nära anslutning till naturreservatet Helvetetsbrännan. Ånge kommun har i översiktsplanen valt att inte ange tysta områden men Helvetetsbrännan är de facto ändå det och den åverkan som en eventuell vindkraftsetablering skulle göra bör därför ta särskild hänsyn till detta och påverka naturreservatet i minsta möjliga mån.

I Ånge kommun finns också naturreservat Jämtgaveln där en vindkraftspark etablerat i direkt anslutning till vindkraftsparken. Ånge kommun känner inte till om det gjorts någon

systematiserad utvärdering av hur människor upplever etableringen. Effekterna av industrietablering i nära anslutning till skyddade områden är för lite undersökta.

Ljud, ljus, och iskast – påverkan på människor i närområdet

Den planerade parken ligger cirka 20 kilometer väster om Ånge och strax norr om Byberget. I ljudberäkningen som bifogats samrådshandlingen framgår att ett antal ljudkänsliga punkter ligger 40 och 35 dB(A)-gränsen. Ljudberäkningen visar även att 35 dB(A) överskrids in i Helvetesbrännans naturreservat.

Även om beräkningen visar att riktvärdet enligt praxis (Boverket, 2009) inte överskrids vid bostäder, ser Ånge kommun behov av att ljudberäkningarna kompletteras med en linje för 30dB(A), samt kumulativ ljudpåverkan från näraliggande vindkraftsparker (befintliga och planerade).

Ånge kommun önskar beskrivning och analys av påverkan på människor från hindermarkeringsljus samt fotomontage/animeringar i mörker där dessa är synliga.

Ånge kommun saknar beskrivning av hur RWE avser att minska risken för iskast samt hur man planerar att informera allmänheten som kan komma att vistas i närheten av vindkraftverken om de risker som finns.

Visualisering av påverkan på landskapsbilden

Hur landskapsbilden påverkas av vindkraftparken är av stor betydelse för fast- och fritidsboende samt för besöksnäring och det rörliga friluftslivet. Mot bakgrund av det önskar Ånge kommun

- Att ytterligare visualiseringar införs i handlingarna utifrån Ånge kommuns och allmänhetens önskemål
- Att de visualiseringar som utförs är kumulativa och omfattar alla vid tidpunkten tillståndsgivna parker
- Att landskapsbilderna utförs så att de visar 360 graders perspektiv samt
- Att visualiseringar visas även i mörker så att hinderbelysningens påverkan görs tydlig.

Ånge kommun önskar ytterligare visualiseringar (fotomontage och/eller animeringar) från

- Bodberget nära Byberget
- Snöberg
- Myckelmyrberget
- Getberget
- Flataklocken
- Bergåsen
- Rankleven

- Flottningsmuséet, Eldnäset
- Råsjo by
- Sjö, Holmsjön (från mitten av sjön)

Rivningsarbete

I samrådshandlingen anges bland annat att "Efterbehandlingen av vindkraftsanläggningen sker i samråd med både tillsynsmyndigheten och berörda markägare. Fundamenten bilas generellt ned till under marknivå och täcks sedan över med jord för återetablering av vegetation. Även kablarna kan komma att lämnas kvar i marken."

Ånge kommun anser att återställning ska göras i så nära det skick miljön var i innan parken byggdes som möjligt, fränsett vägar som kan lämnas kvar för att användas av skogsbruk och allmänhet. Ånge kommun önskar därför en mer utförlig beskrivning av till vilken nivå området kommer att återställas oberoende av metodval. Det vill säga en beskrivning av vilken påverkan på mark och miljö parken kommer att ha efter avveckling.

Referenser

Boverket (2009). Vindkraftshandboken – Planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära vattenområden. <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2013/vindkraftshandboken.pdf> (Hämtad 6 augusti 2020).

Mels, S., Scholler, S. och Liljenfeldt, J. (2020). Deltagandeprocesser kring vindkraftsprojekt – En guide för kommunikation och möten. Uppsala Universitet, Länsstyrelsen i Gotlands län och Energimyndigheten. <http://files.webb.uu.se/uploader/1452/Deltagandeprocesser-kring-vindkraftsprojekt--En-guide-fo--r-kommunikation-och-mo--ten.pdf> (Hämtad 6 augusti 2020).